

Langeland Kommune
Mads Zangenberg Hansen
Fredensvej 1
5900 Rudkøbing

Kystdirektoratet
J.nr. 24/08358-4
Ref. Jan Kofod Winther
31-10-2024

Dispensation til skilt om "Den forsvundne by" Sandhagen inden for strandbeskyttelseslinjen på matr.26d, Bagenkop By, Magleby, Vestervej 23, 5935 Bagenkop, Langeland Kommune

Ansøgning

I har søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 15 til skilt om "Den forsvundne by" Sandhagen inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr.26d, Bagenkop By, Magleby, Vestervej 23, 5935 Bagenkop, Langeland Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 15, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun strandbeskyttelseslinjen. I skal selv undersøge, om jeres projekt kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger. I kan se en klagevejledning i bilag 2.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

Redegørelse for sagen

Langeland Kommune (VisitLangeland) ønsker at opsætte et informationsskilt i A3-størrelse langs kyststien på Naturstyrelsens areal indenfor strandbeskyttelseslinjen for at formidle historien om den forsvundne by, Sandhagen.

Sandhagen - den forsvundne by

Illustration af Sandhagen, Jens Kortemann Larsen

På sandhagen foran dig lå byen Sandhagen som blev etableret omkring midten af 1500-tallet af husmænd og fiskere.

Byen var beboet fra 1550 til 1613 af både langelændere og tilflyttere. I skattebøgerne fra Sandhagen findes efternavne som Skaubo (Skagen), Strynbo (Stryn) og Skotte (Skotland).

Den gradvise fratrængning begyndte allerede i begyndelsen af 1600-tallet, da beboerne søgte mere sikre og beskyttede områder såsom Bagenkop. Sandhagen blev til sidst forladt. De tilbageværende bygninger forfaldt og blev opslugt af havet under stormfloder.

Sandhagens eksistens blev med årene glemt, indtil vognmand Alfred Jensen i 1953 under grusgravning i området stødte på stengulve og glaseret keramik.

Arkeologiske udgravninger foretaget af Langelands Museum afslørede rester af 18 huse, hvoraf nogle var godt bevarede og andre stærkt ødelagte af stormfloder. Husene var opført i bindingsværk og havde typisk ler- eller stenbelagte gulve. Sandhagens huse lå med gavlene ind mod et lille torv midt i landsbyen.

Arkeologerne kunne konstatere, at byen var opført i to faser. Den første landsby blev skyllet bort af havet, så kun gulvene lå tilbage. De samme huse blev genopbygget et par meter længere inde på land. Udgravningerne afslørede også mere end 30.000 genstande, der gav et fascinerende indblik i livet i den lille fiskerlandsby. Der blev fundet brugs- og importerede varer fra Tyskland og Holland, hvilket vidner om, at Sandhagen havde forbindelse til en større handelsverden.

The city lost to the sea
The town Sandhagen flourished for a few decades, but a gradual exodus began in the early 1600s as residents sought safer and more sheltered areas such as Bagenkop. Sandhagen was eventually abandoned in 1613 and the remaining buildings fell into disrepair and were engulfed by the waves during storm surges.

The excavations also revealed more than 30,000 artefacts providing a fascinating insight into life in the small fishing village. Everyday objects such as pots, pans, tools and imported goods from Germany and the Netherlands.

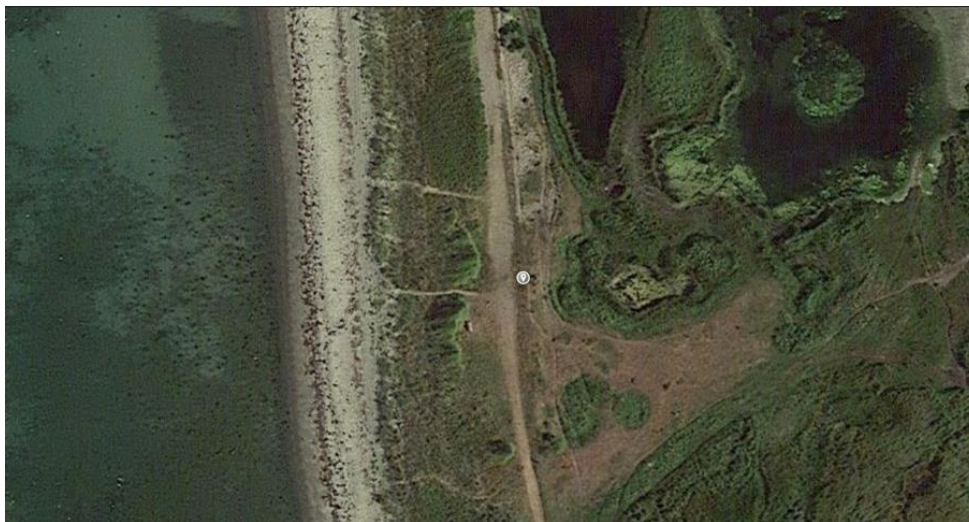
The existence of the town remained unknown for centuries until 1953, when Langelands Museum began archaeological excavations in the area and revealed the remains of 18 houses.

Her står den

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Tlf. 7554 2003
www.naturstyrelsen.dk

I ansøgningen anføres:

Placeringen langs kyststien er strategisk vigtig, da området allerede besøges af mange naturinteresserede vandrere og turister, som dermed let vil få adgang til historien om Sandhagen.

Skiltet vil bidrage til en øget forståelse af områdets kulturhistorie og fungere som et pædagogisk redskab, der skaber forbindelse mellem landskabets naturlige og menneskeskabte historie.

Den forsvundne by Sandhagen har en unik historisk værdi, da den er et tydeligt eksempel på, hvordan naturen kan påvirke menneskelige bosættelser og livsvilkår.

Formidlingen af denne historie vil give besøgende en dybere forståelse af Langelands udvikling og de forandringer, der har fundet sted over tid. Det vil også fremhæve den stærke sammenhæng mellem natur og kultur på øen.

Placeringen af skiltet indenfor strandbeskyttelseslinjen er essentiel for at sikre, at informationen formidles i direkte kontakt med det landskab, som historien omhandler. Dette vil forstærke oplevelsen og give konteksten en mere direkte relevans.

Skiltets størrelse i A3 og design er diskret, så det er i harmoni med den omgivende natur, og så det ikke forstyrrer det visuelle udtryk eller naturens balance.

Denne formidling understøtter også lokale strategier for bæredygtig turisme ved at tiltrække besøgende med interesse i natur- og kulturhistorie, samtidig med at skiltet vil fremme bevidstheden om betydningen af naturbeskyttelse. Det vil bidrage til en dybere forståelse af naturens kræfter og menneskets interaktion med landskabet gennem tiden, og dermed styrke forbindelsen mellem besøgende og det lokale miljø.

Langeland Kommune og Naturstyrelsen (lodsejer) mener, at denne tilføjelse vil være et væsentligt bidrag til oplevelseskvaliteten på kyststien og et værdifuldt aktiv for både lokale og besøgende.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV.

Det ansøgte ligger inden for Natura 2000-område nr. 127 – Sydfynske Øhav. Når der henses til det ansøgtes passive karakter og dets begrænsede størrelse, er det Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre ændringer, der kan påvirke Natura 2000-området, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering. Det vurderes endvidere, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, idet Kystdirektoratet vurderer, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Det fremgår af lovbemærkningerne til en ændring af naturbeskyttelsesloven i 1994 - "kystloven" - at det vil være muligt at opnå dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at etablere mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen. Mindre foranstaltninger er f.eks. toiletbygninger, informationstavler og skilte samt andre beskedne opholdsfaciliteter. Det er en forudsætning for at opnå dispensation, at anlægget placeres og udføres under hensyntagen til den omgivende natur.

Der er søgt om dispensation til at opsætte et mindre skilt der skal formidle stedets historie i et område, der er frit tilgængelige for områdets besøgende.

Kystdirektoratet vurderer, at der tale om et beskedent anlæg, som ikke vil påvirke oplevelsen af kystlandskabet nævneværdigt.

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til opsætning af skiltet som ansøgt.

Med venlig hilsen

Jan Kofod Winther
Specialkonsulent
jka@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Afgørelsen er også sendt til:

- Langeland Kommune, post@langelandkommune.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Langeland, langeland@dn.dk
- Friluftsrådet centralt, fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sydfyn, sydfyn@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Langeland, langeland@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Fynskredsen, fynskredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk

post@langelandkommune.dk; kulturogplan@svendborg.dk; dn@dn.dk;
langeland@dn.dk; , fr@friluftstraadet.dk; sydfyn@friluftstraadet.dk; natur@dof.dk;
dof@dof.dk; langeland@dof.dk; fynskredsen@botaniskforening.dk; miljo@kano-kajak.dk; sager@jaegerne.dk; mazaha@langelandkommune.dk;

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens² § 15 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Formålet med bestemmelserne om strandbeskyttelse er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen. Der må heller ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens §§ 15a og 15b. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om strandbeskyttelse meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen³ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

---

² Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

³ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.